

Examen VMBO-KB

2019

tijdvak 1
woensdag 15 mei
9.00 - 11.00 uur

aardrijkskunde CSE KB

Dit examen bestaat uit 46 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

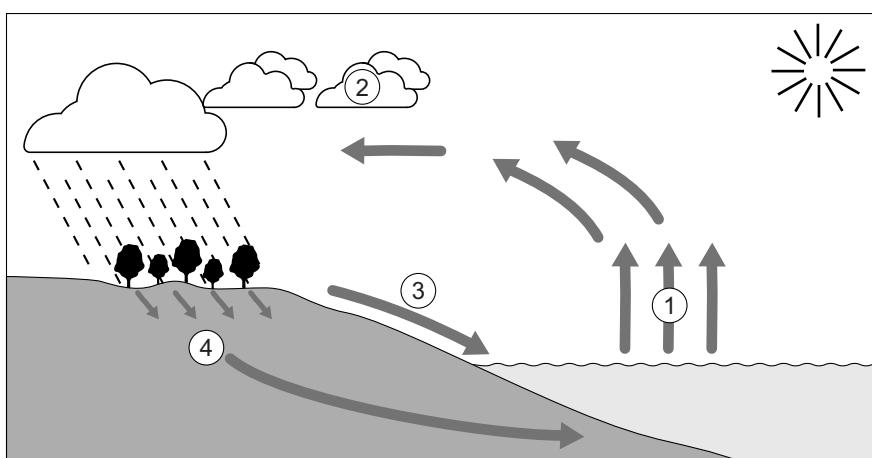
Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Weer en klimaat

bron 1

Waterkringloop

2p 1 Bekijk bron 1.

Over bron 1 worden drie uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: verdamping wordt met cijfer 2 weergegeven.

Uitspraak 2: in een gebied met veel begroeiing is er minder infiltratie dan in een sterk verstedelijkt gebied.

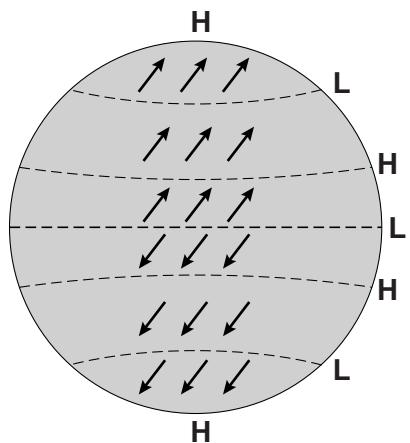
Uitspraak 3: in de zomer is de verdamping gemiddeld hoger dan in de winter.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

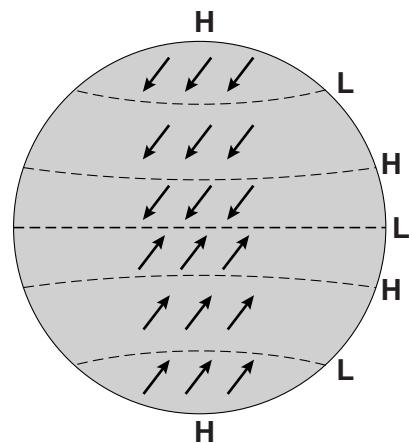
bron 2

Vier tekeningen van windsystemen op aarde

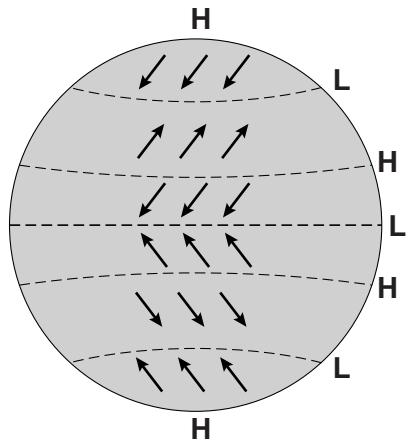
tekening 1

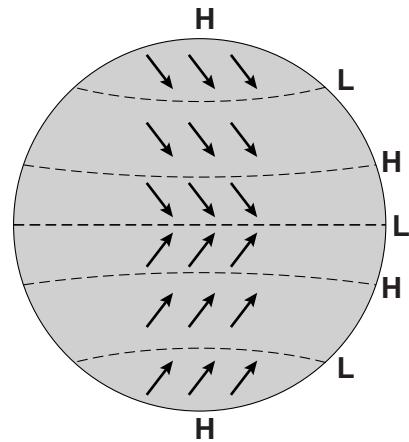
tekening 2

tekening 3

tekening 4

Legenda:

L = lagedrukgebied

H = hogedrukgebied

- 1p 2 Bekijk bron 2.

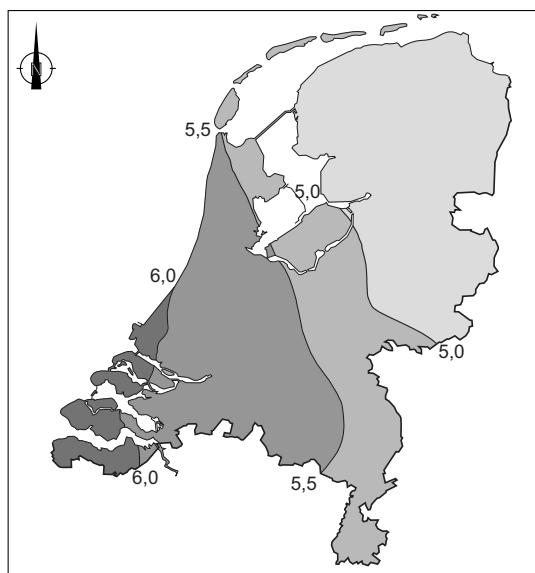
Welke tekening geeft de grote windsystemen op aarde juist weer?

- A tekening 1
- B tekening 2
- C tekening 3
- D tekening 4

bron 3

Maximumtemperatuur in de koudste en warmste maand, Nederland

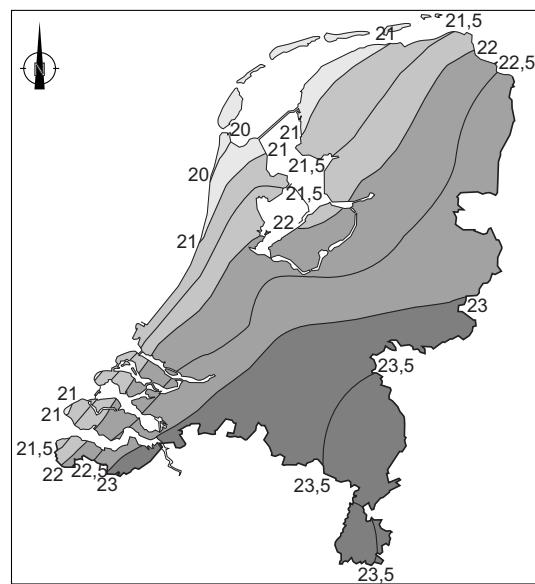
koudste maand

Legenda:
maximumtemperatuur in °C
0 50 100 km

4,5-5,0	5,5-6,0
5,0-5,5	6,0-6,5

warmste maand

Legenda:
maximumtemperatuur in °C
0 50 100 km

20-21	22-23
21-22	23-24

2p 3 Bekijk bron 3.

In bron 3 staat de maximumtemperatuur in de koudste maand en in de warmste maand.

Over bron 3 worden drie uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: in de warmste maand is het in het zuidoosten van Nederland het warmst.

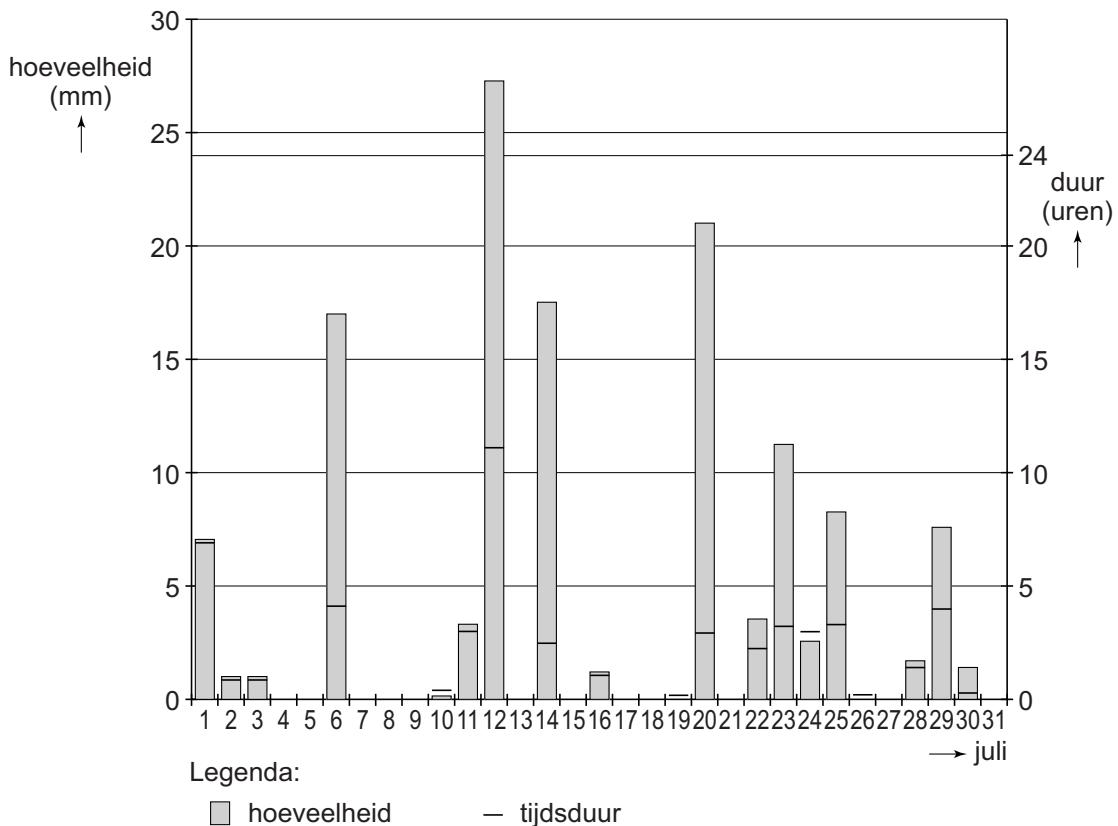
Uitspraak 2: de maximumtemperatuur is in beide maanden het hoogst langs de kust.

Uitspraak 3: in de koudste maand is het in het zuidwesten het warmst door de overheersende aanlandige wind.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 4

Neerslag in juli 2017

1p 4 Bekijk bron 4.

Over bron 4 worden twee uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: op 23, 24 en 25 juli regende het ongeveer even lang.

Uitspraak 2: de neerslagintensiteit op 12 juli was **hoger** dan op 20 juli.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

1p 5 De Nederlandse overheid stimuleert huishoudens om hun huis beter te isoleren. Het beter isoleren van huizen past in het klimaatbeleid.

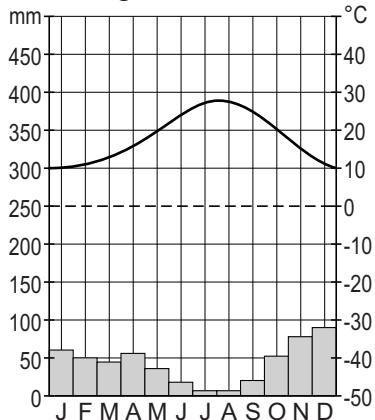
Welk positief gevolg voor het klimaat heeft het isoleren van huizen?

- A De ecologische voetafdruk van huishoudens wordt zo vergroot.
- B Het afvalmateriaal van huishoudens wordt zo gerecycled.
- C Huishoudens produceren zo duurzame energie.
- D Huishoudens verminderen zo hun CO₂-uitstoot.

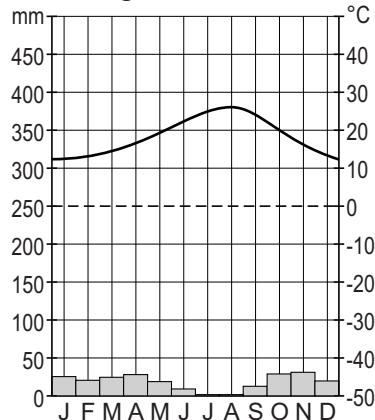
bron 5

Vier klimaatgrafieken

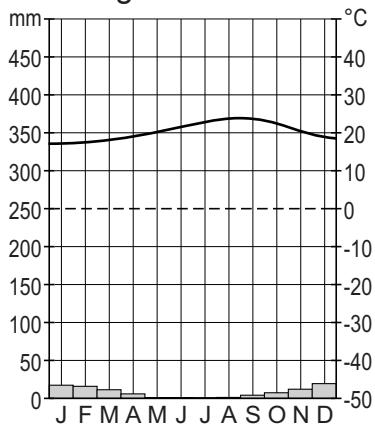
klimaatgrafiek 1

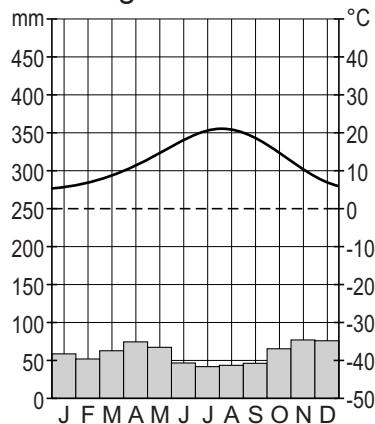
klimaatgrafiek 2

klimaatgrafiek 3

klimaatgrafiek 4

1p 6 Bekijk bron 5.

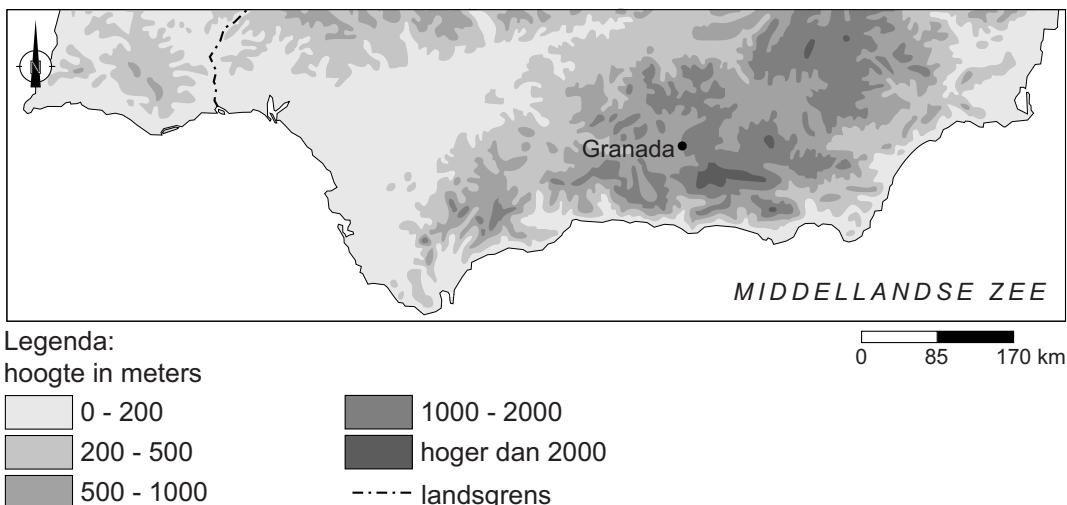
De klimaatgrafieken in bron 5 zijn van vier Spaanse steden. Een deel van Spanje heeft hetzelfde klimaat als Nederland.

Welke klimaatgrafiek laat het klimaat zien dat ook in Nederland voorkomt?

- A klimaatgrafiek 1
- B klimaatgrafiek 2
- C klimaatgrafiek 3
- D klimaatgrafiek 4

bron 6

Reliëf Zuid-Spanje

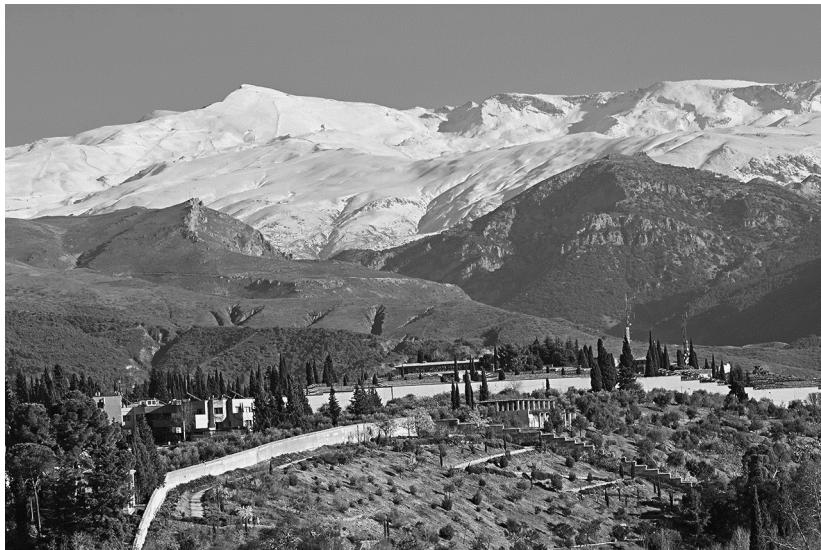
1p 7 Bekijk bron 6.

In de omgeving van Granada in Zuid-Spanje kan er in de winter geskied worden.

→ Geef vanuit bron 6 aan welke klimaatfactor ervoor zorgt dat er hier geskied kan worden.

bron 7

Sierra Nevada

1p 8 Bekijk bron 7.

Op de foto van bron 7 is te zien dat de vegetatie in de Sierra Nevada in het dal anders is dan de vegetatie op de top van de bergen.

Welke vegetatievolgorde van dal naar bergtop is juist?

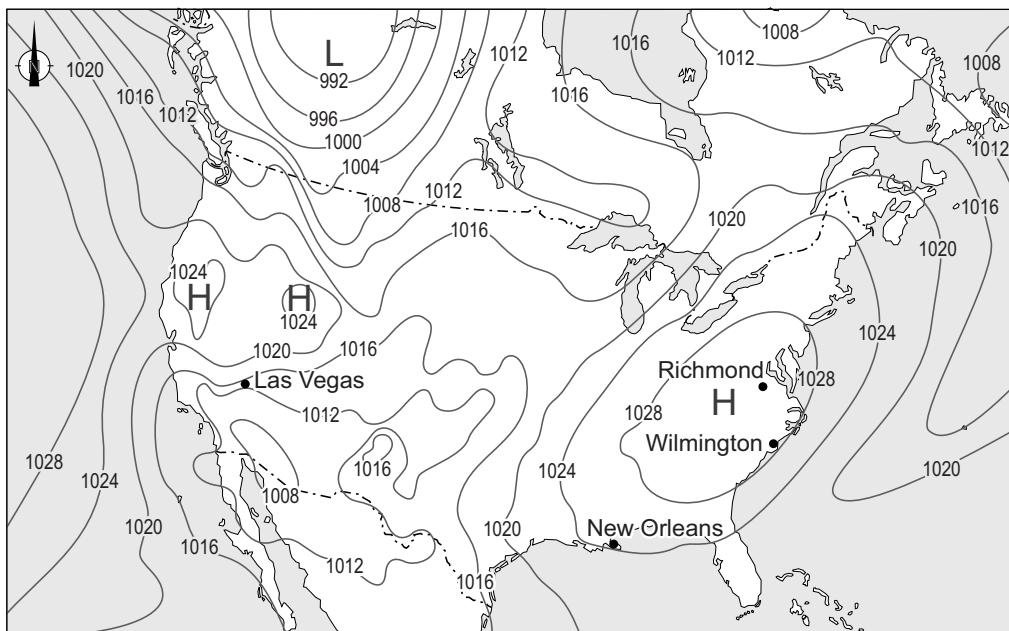
- A hooggebergtevegetatie - gemengd bos - naaldbos - mediterrane vegetatie
- B hooggebergtevegetatie - naaldbos - gemengd bos - mediterrane vegetatie
- C mediterrane vegetatie - gemengd bos - naaldbos - hooggebergtevegetatie
- D mediterrane vegetatie - naaldbos - gemengd bos - hooggebergtevegetatie

1p 9 Onderzoekers hebben vastgesteld dat in de maanden juli en augustus steeds minder toeristen naar Spanje gaan. De klimatologische omstandigheden in deze maanden worden steeds ongunstiger voor het toerisme.

→ Geef het klimaatkenmerk dat zorgt voor de afname van het aantal toeristen in juli en augustus.

bron 8

Luchtdrukverdeling op 27 februari 2018, Verenigde Staten

Legenda:

L lagedrukgebied

H hogedrukgebied

-1016- luchtdruk

bron 9

Weerberichten van Wilmington van vier verschillende momenten

weerbericht 1

helder	
min	max
24 °C	34 °C

0,00 mm

weerbericht 2

onweersbui	
min	max
16 °C	28 °C

23,62 mm

weerbericht 3

regen	
min	max
10 °C	13 °C

18,54 mm

weerbericht 4

helder	
min	max
4 °C	18 °C

0,00 mm

- 1p 10 Bekijk bron 8 en bron 9.

Welk weerbericht van Wilmington uit bron 9 hoort bij de weerkaart van 27 februari in bron 8?

- A weerbericht 1
- B weerbericht 2
- C weerbericht 3
- D weerbericht 4

- 1p 11 Bekijk bron 8.

Over bron 8 worden twee uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: in Las Vegas was de windsnelheid hoger dan in New Orleans.

Uitspraak 2: in Richmond was de wind aanlandig.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

- 1p 12 Van het klimaat in vier steden in de Verenigde Staten volgen vier beschrijvingen.
- Beschrijving 1: In Barrow is de gemiddelde jaarlijkse temperatuur rond de 0 °C. Als er al neerslag valt, is dit meestal in de vorm van sneeuw.
- Beschrijving 2: In Chicago is de gemiddelde wintertemperatuur onder het vriespunt en de gemiddelde zomertemperatuur boven de 20 °C. Het hele jaar door kan er neerslag vallen.
- Beschrijving 3: In Los Angeles is de jaarlijkse gemiddelde temperatuur boven de 15 °C. Er valt het hele jaar door weinig neerslag.
- Beschrijving 4: In Portland is de gemiddelde wintertemperatuur boven het vriespunt. De gemiddelde zomertemperatuur is rond de 17 °C. Het hele jaar door kan er neerslag vallen.

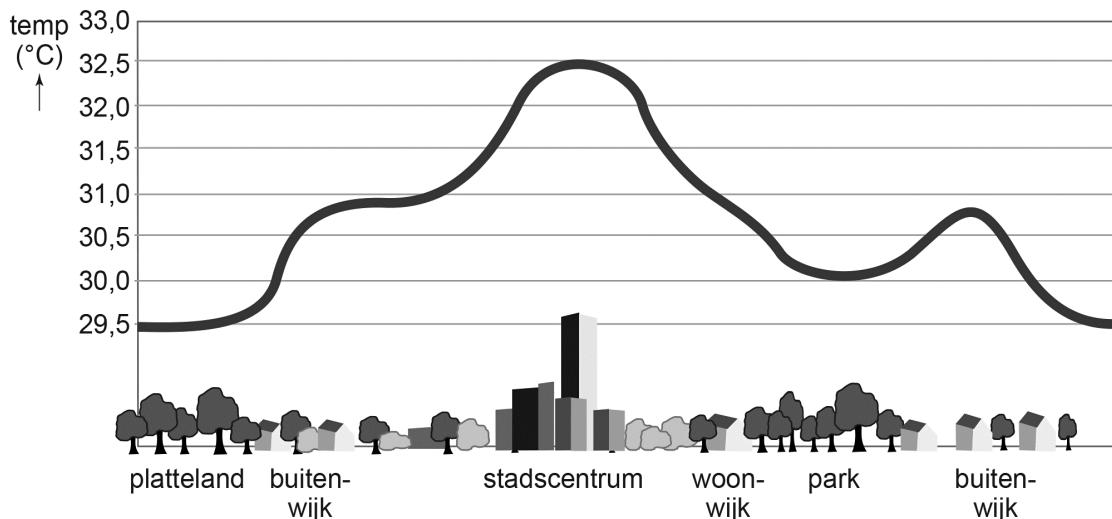
Waar staan alle beschrijvingen juist bij de klimaten?

	gematigd zeeklimaat	land-klimaat	steppe-klimaat	toendra-klimaat
A	2	4	1	3
B	2	4	3	1
C	4	2	1	3
D	4	2	3	1

- 1p 13 In december 2017 werden delen van California getroffen door grote bosbranden. Niet alleen natuurgebieden, maar ook steden werden door het vuur bedreigd. Meer dan 100.000 mensen moesten hun huis verlaten. De verwachting is dat er door klimaatverandering in de toekomst vaker bosbranden in California zullen plaatsvinden.
 → Noem voor California een gevolg van klimaatverandering dat kan leiden tot een grotere kans op bosbranden.
- 1p 14 Een aantal weken na de hevige bosbranden vonden in de heuvels van California grote modderstromen plaats.
 → Door welk gevolg van deze bosbranden werd de kans op modderstromen in California groter?
- 1p 15 De stad Houston ligt in het zuiden van de Verenigde Staten aan de Golf van Mexico. Het gemeentebestuur van Houston verwacht dat door klimaatverandering de kans op overstromingen groter wordt. De stad Houston wil daarom betere dijken en waterkeringen aanleggen.
 → Welk gevolg van klimaatverandering zorgt voor een grotere kans op overstromingen in Houston?

bron 10

Temperatuurverschillen in Los Angeles en omgeving

1p 16 Bekijk bron 10.

In bron 10 is het verloop van de gemiddelde middagtemperatuur te zien in de stad Los Angeles en omgeving. Door klimaatverandering zullen de verschillen in temperatuur tussen stad en omgeving toenemen. Het stadsbestuur van Los Angeles heeft in 2016 in het stadscentrum 18.000 extra bomen laten planten.

→ Geef met behulp van bron 10 een reden waarom het nuttig is om meer bomen in het stadscentrum van Los Angeles te planten.

Water

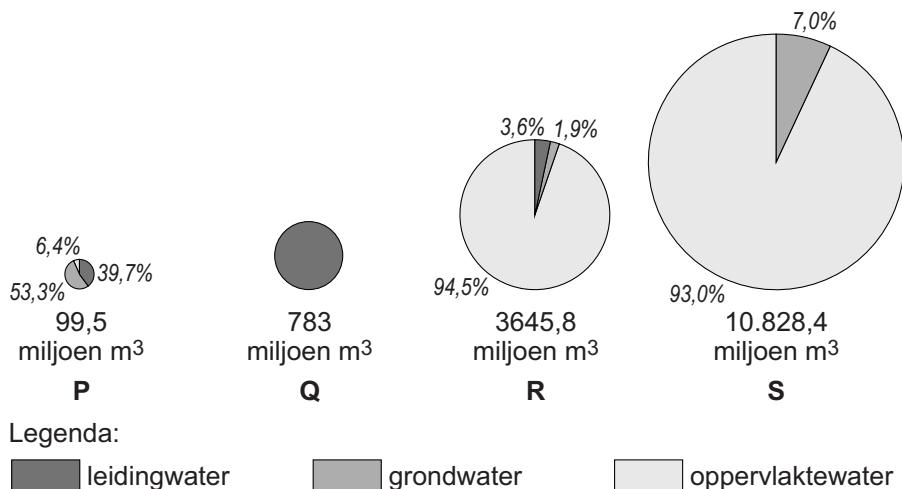
1p 17 Nederland behoort tot het stroomgebied van vier internationale rivieren: de Eems, de Rijn, de Maas en de Schelde. Van elk van deze rivieren volgt hier een beschrijving.

Welke beschrijving is van de rivier de Maas?

- A Deze gemengde rivier heeft het grootste stroomgebied van alle rivieren in Nederland. Via de Lek mondt deze rivier uit in de Noordzee.
- B Deze regenrivier is door stuwen goed bevaarbaar gemaakt. Deze rivier mondt bij Rotterdam uit in de Noordzee.
- C Deze regenrivier vormt een belangrijke deel van de scheepvaartroute richting de haven van Antwerpen (België).
- D Het stroomgebied van deze regenrivier ligt vooral in Duitsland. Deze rivier mondt uit in de Waddenzee.

bron 11

Watergebruik in Nederland naar verschillende gebruikersgroepen, 2015

Legenda:

leidingwater

grondwater

oppervlaktewater

2p 18 Bekijk bron 11.

De cirkeldiagrammen geven het watergebruik in Nederland weer van de volgende gebruikersgroepen:

– energie- en waterleidingbedrijven

– huishoudens

– industrie

– landbouw

→ Bij welke letter, P, Q, R of S, staat het cirkeldiagram van huishoudens?

→ Geef een argument voor de keuze.

1p 19 Wat is de functie van een spaarbekken?

A een veilig recreatiegebied rond rivieren

B een voorraad zoet water om drinkwater van te kunnen maken

C opslag van sterk vervuild water

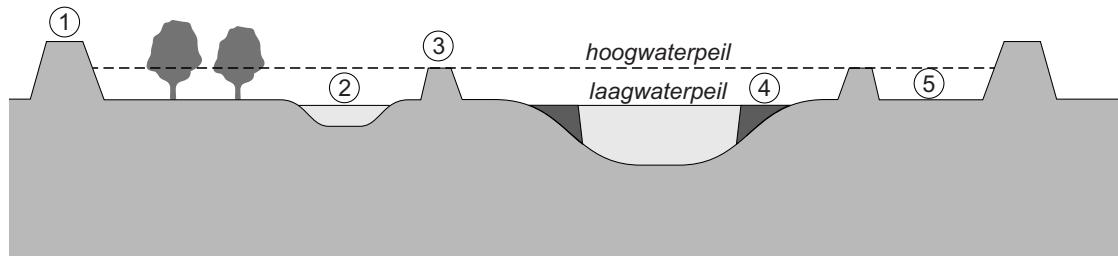
D tijdelijke opslag van water bij hoogwater

1p 20 Rijkswaterstaat houdt de hoeveelheid neerslag in Duitsland en België nauwlettend in de gaten.

→ Geef een reden waarom dit belangrijk is voor een goed waterbeheer in Nederland.

bron 12

Dwarsdoorsnede rivierengebied

1p 21 Bekijk bron 12.

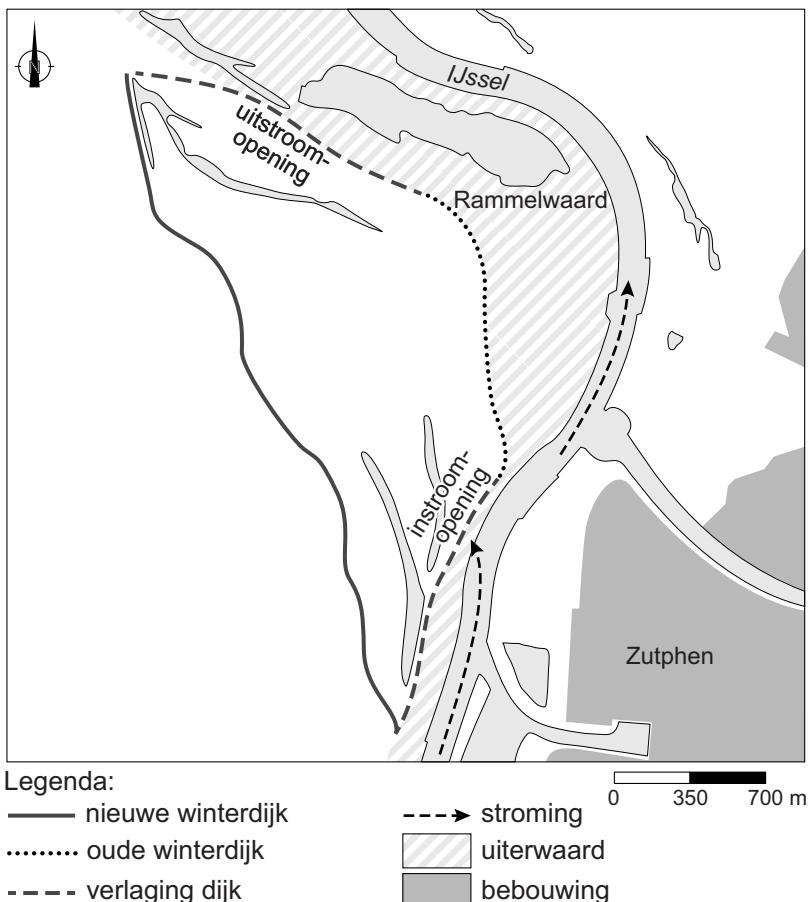
In de doorsnede in bron 12 staan de cijfers 1 tot en met 5.

Waar staan de vijf begrippen juist bij de cijfers 1 tot en met 5 uit bron 12?

	1	2	3	4	5
A	winterdijk	nevengeul	krib	zomerdijk	uiterwaard
B	winterdijk	nevengeul	zomerdijk	krib	uiterwaard
C	winterdijk	uiterwaard	zomerdijk	krib	nevengeul
D	zomerdijk	nevengeul	krib	winterdijk	uiterwaard
E	zomerdijk	uiterwaard	krib	winterdijk	nevengeul
F	zomerdijk	uiterwaard	winterdijk	krib	nevengeul

bron 13

De IJssel bij Voorst (Gelderland)

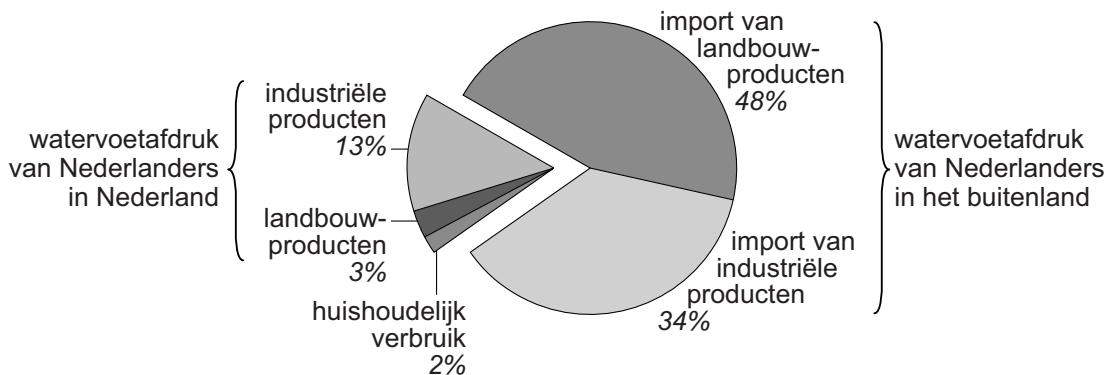
2p 22 Bekijk bron 13.

Op de kaart van bron 13 is te zien dat er langs de IJssel in de buurt van Zutphen in het kader van Ruimte voor de Rivier maatregelen zijn genomen.

- Noem met behulp van bron 13 een maatregel die hier genomen is.
- Geef vervolgens een voordeel van het doen van deze ingrepen aan de westkant van de IJssel in plaats van aan de oostkant.

bron 14

Samenstelling van de watervoetafdruk van Nederland, 2005

1p 23 Bekijk bron 14.

De gemiddelde Nederlander verbruikt per dag ongeveer 120 liter water voor huishoudelijk gebruik. Het totale waterverbruik per Nederlander is echter veel groter: meer dan 4000 liter per persoon per dag.

Over bron 14 worden twee uitspraken gedaan.

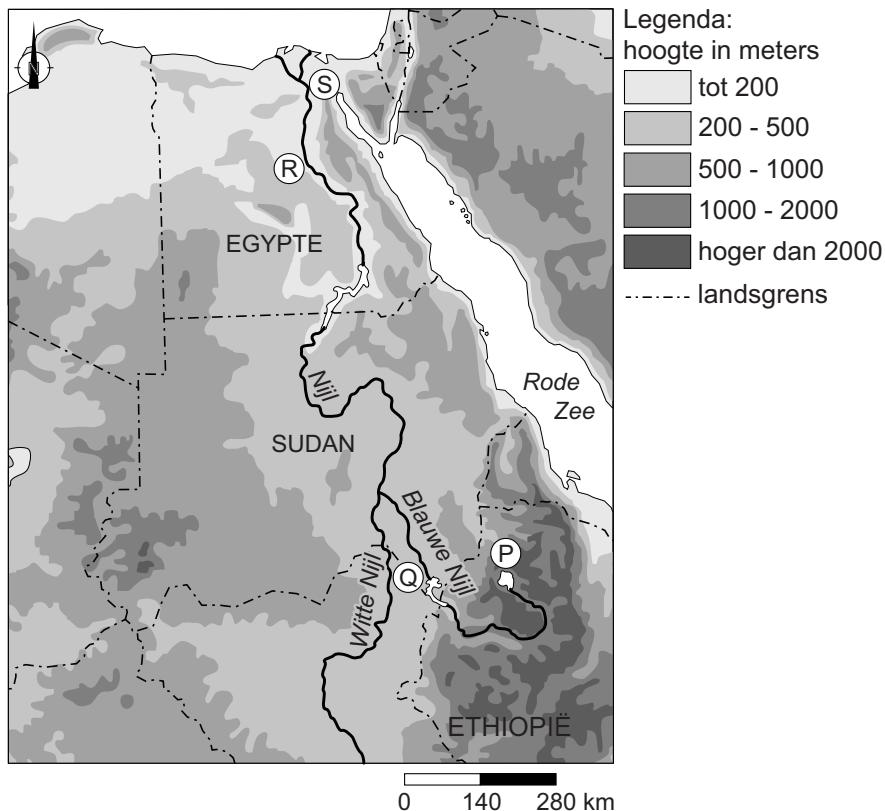
Uitspraak 1: het meeste water wordt verbruikt bij het maken van landbouwproducten.

Uitspraak 2: het grootste deel van de watervoetafdruk van Nederlanders wordt gevormd door import.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 15

Deel van het Midden-Oosten

1p 24 Bekijk bron 15.

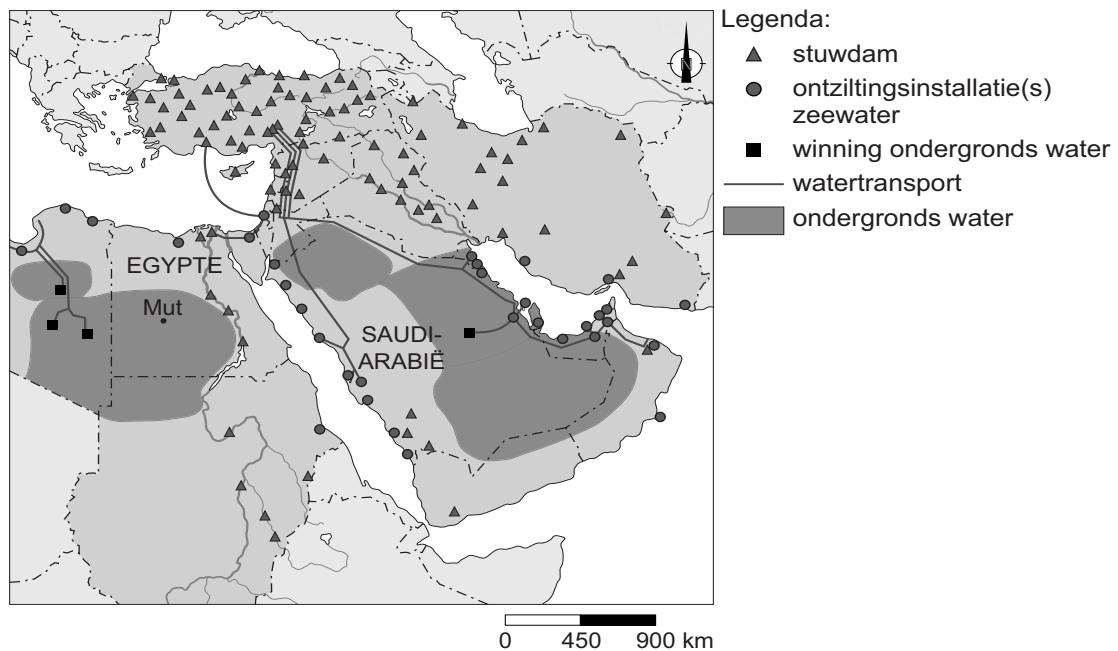
Op de kaart van bron 15 staan de letters P, Q, R en S.

Waar staan de vier begrippen juist bij de letters P, Q, R en S uit bron 15?

	P	Q	R	S
A	delta	benedenloop	bovenloop	oorsprong
B	delta	bovenloop	benedenloop	oorsprong
C	oorsprong	benedenloop	bovenloop	delta
D	oorsprong	bovenloop	benedenloop	delta

bron 16

Waterprojecten in een deel van het Midden-Oosten

1p 25 Bekijk bron 15 en bron 16.

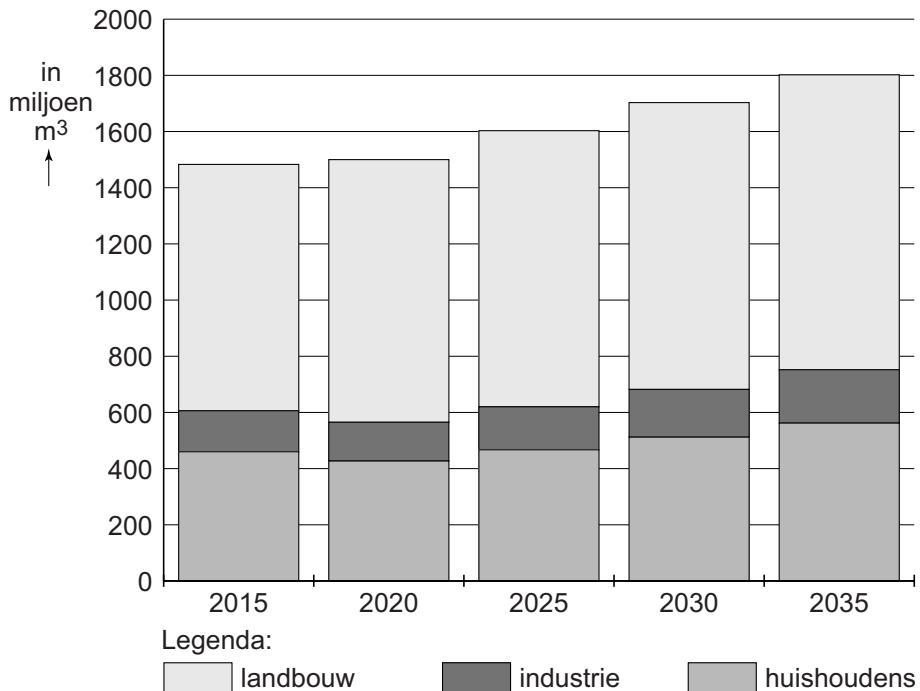
Bij de plaats Mut wordt midden in de woestijn aan irrigatielandbouw gedaan.

Waar komt het water vandaan dat gebruikt wordt voor de irrigatielandbouw bij Mut?

- A Het water is ontzilt zeewater uit de Rode Zee.
- B Het water komt ter plekke uit de grond omhoog in een oase.
- C Het water komt via pijpleidingen uit de Nijl.

bron 17

(Verwachte) jaarlijkse vraag naar water in Libanon, 2015 - 2035

1p 26 Bekijk bron 17.

Bron 17 laat een staafdiagram zien met de verwachte jaarlijkse vraag naar water per sector. Over dit staafdiagram worden vier uitspraken gedaan.

Welke uitspraak is juist?

- A In 2015 was de vraag naar water door de industrie 600 miljoen m³.
- B In 2025 is de verwachte vraag naar water door de landbouw meer dan 1200 miljoen m³ water.
- C In de periode 2015-2035 zal de verwachte vraag naar water door huishoudens het meest stijgen.
- D In de periode 2015-2035 zal de verwachte vraag naar water door de landbouwsector steeds toenemen.

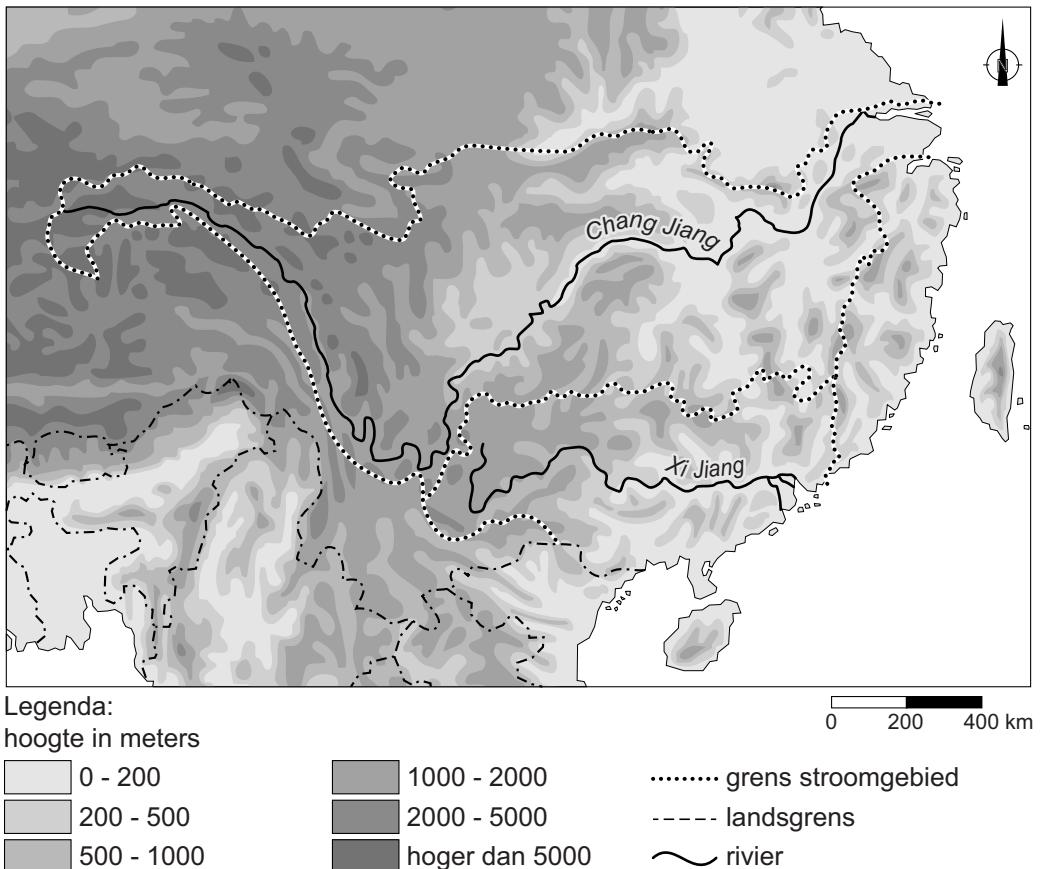
1p 27 Om duurzamer met water om te gaan, gebruiken enkele hotels in Dubai grijs water.

Waarvoor wordt grijs water meestal gebruikt?

- A als douchewater
- B als drinkwater
- C als spoelwater van wc's
- D als zwembadwater

bron 18

Stroomgebieden in het zuiden van China

bron 19

Tekst met keuzemogelijkheden

Het debiet van de Chang Jiang is ... 1 ... (groter / kleiner) dan het debiet van de Xi Jiang.
De Chang Jiang is een ... 2 ... (gemengde rivier / regenrivier).
Door het grote hoogteverschil zal er meer erosie in de bovenloop van de ... 3 ... (Chang Jiang / Xi Jiang) zijn.
De waterscheiding tussen de Chang Jiang en de Xi Jiang wordt gevormd door een ... 4 ... (gebergte / stuwdam).

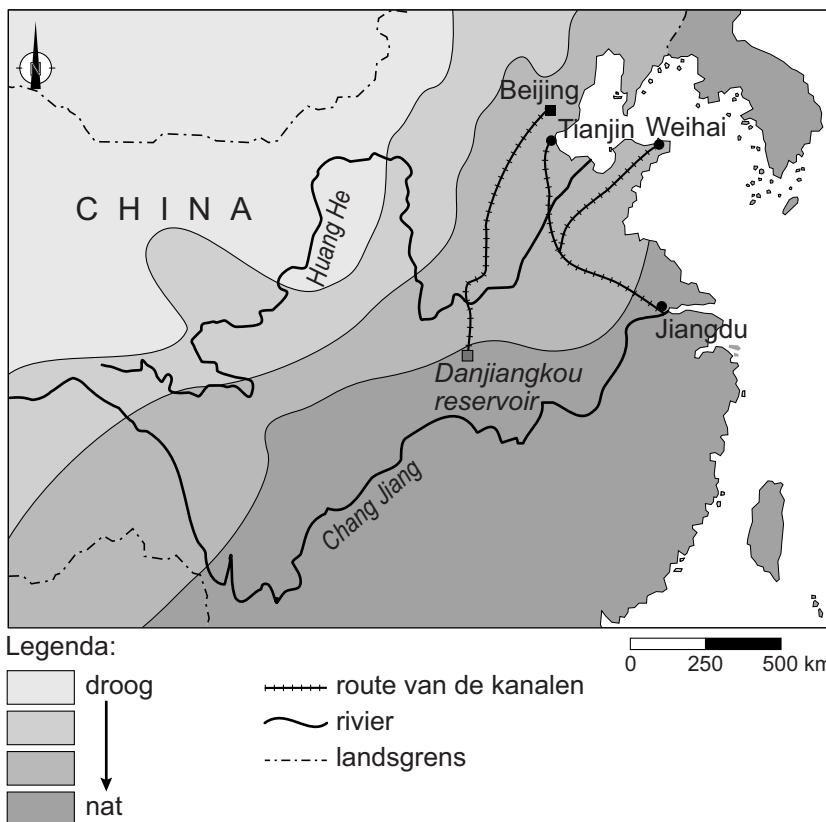
- 2p 28 Bekijk bron 18 en lees bron 19.

In bron 19 staat achter de cijfers 1, 2, 3 en 4 een keuzemogelijkheid.

→ Neem de cijfers 1, 2, 3 en 4 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 20

Watertransport en neerslaghoeveelheid in China

- 1p 29 Bekijk bron 20.

Om drinkwatertekorten tegen te gaan zijn in China kanalen voor watertransport aangelegd.

→ Beargumenteer welk gebied zonder dit watertransport de grootste kans op een watertekort zal hebben.

Doe het zo:

- Kies eerst het gebied rond Tianjin of het gebied rond Jiangdu.
- Geef daarna met behulp van de kaart een argument voor de keuze.

- 1p 30 De Chinese rivier Huang He wordt vaak de Gele Rivier genoemd. Deze naam heeft de rivier te danken aan haar gele kleur in de benedenloop die wordt veroorzaakt door bodemerosie in de bovenloop.

→ Welke grondsoort geeft de gele kleur aan het water van de Huang He?

bron 21

Reclame voor ‘Sponssteden’ in China

1p 31 Bekijk bron 21.

‘Sponssteden’ zijn steden die zo veel mogelijk groen in de stad aanleggen om wateroverlast tegen te gaan. Xiamen is een voorbeeld van een Chinese sponsstad. Stadsbestuurders van een aantal Chinese steden willen asfalt en tegels vervangen door waterdoorlatende bestrating. Verder worden er extra groenvoorzieningen en veel daktuinen aangelegd.
→ Geef aan waardoor deze maatregelen de kans op wateroverlast verminderen.

Bevolking en ruimte

---

bron 22

Bevolkingsgegevens gemeente Groningen en gemeente Loppersum, 2016

	gemeente Groningen	gemeente Loppersum
levendgeborenen	1.991	83
overledenen	1.319	88
vestiging	20.522	489
vertrek	20.533	612

- 2p 32 Bekijk bron 22.

In bron 22 staan bevolkingsgegevens van twee gemeenten in de provincie Groningen. Over deze gegevens worden drie uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: in Groningen was de natuurlijke bevolkingsgroei in 2016 groter dan de sociale bevolkingsgroei.

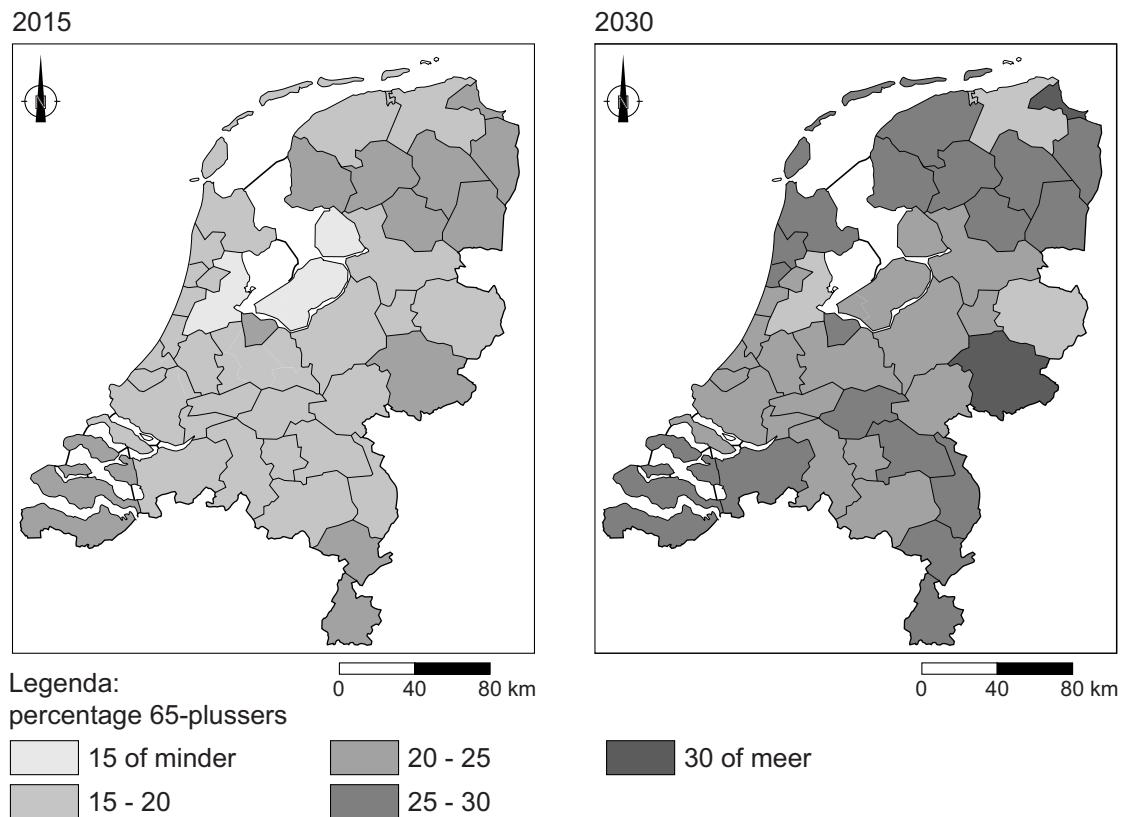
Uitspraak 2: in Loppersum nam de totale bevolking in 2016 af.

Uitspraak 3: in beide gemeenten is er in 2016 sprake van een geboorteoverschot.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 23

Het (verwachte) percentage 65-plussers in 2015 en 2030, Nederland

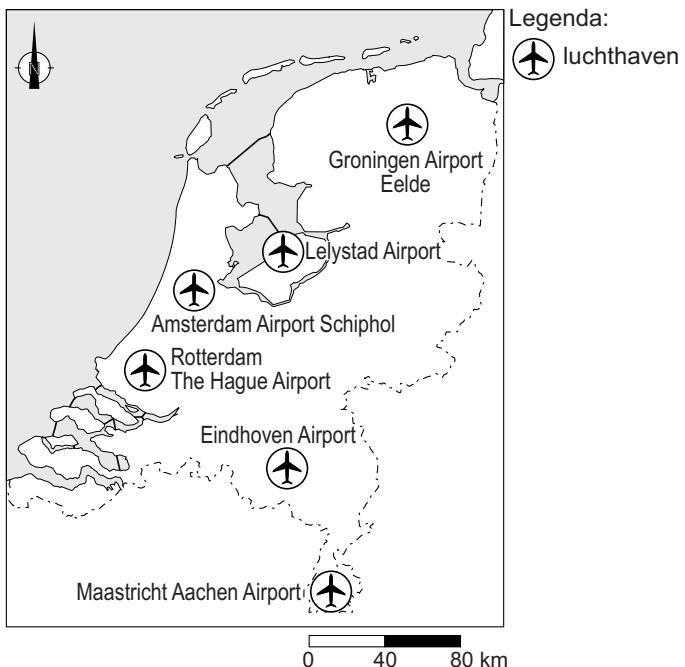
1p 33 Bekijk bron 23.

In veel grensregio's met Duitsland en België daalt het aantal inwoners. Het percentage 65-plussers in deze regio's is hoger dan in de rest van Nederland.

- Geef een oorzaak waardoor het percentage 65-plussers in deze grensregio's hoger is dan in de rest van Nederland.

bron 24

Luchthavens in Nederland

2p 34 Bekijk bron 24.

Van de overheid mag het aantal vluchten van en naar Amsterdam Airport Schiphol niet meer toenemen. De verwachting is dat er daardoor meer vluchten vanaf andere luchthavens in Nederland zullen vertrekken. Vanaf Eindhoven Airport is het aantal vluchten sinds 2009 sterk gegroeid.

- Geef een economisch voordeel van deze groei voor de regio Eindhoven.
- Geef een nadeel van deze groei voor de leefbaarheid in de regio Eindhoven.

bron 25

Nieuwbouwwijk in Rhoon, Zuid-Holland

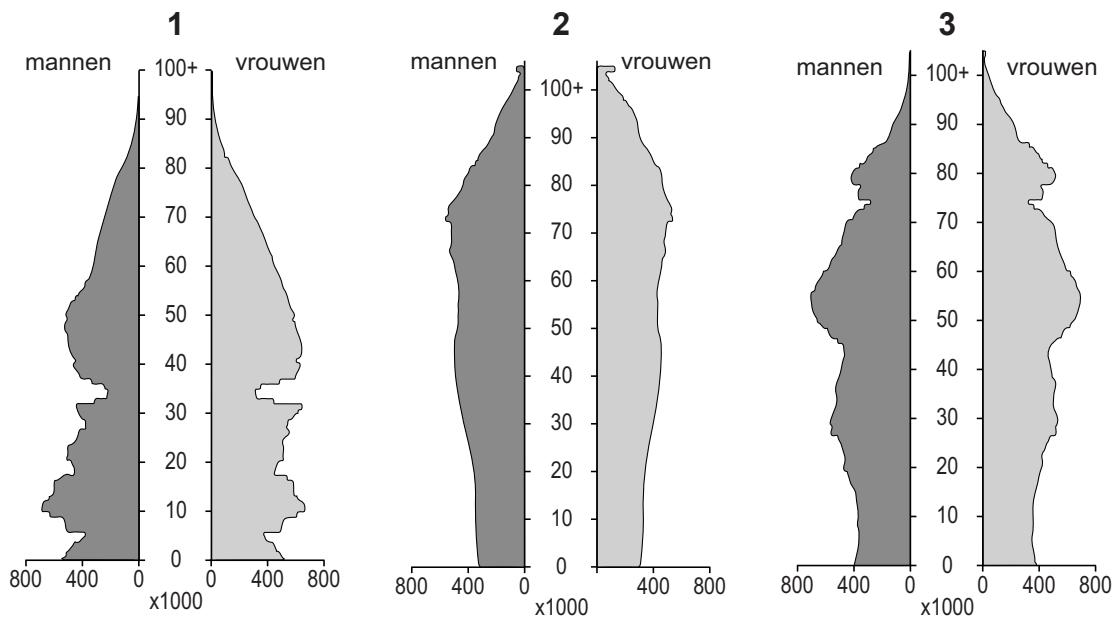
1p 35 Bekijk bron 25.

In Nederlandse nieuwbouwwijken worden huizen regelmatig rondom een plein met een speeltuin of groenvoorziening gebouwd. Dit wordt mede gedaan om de sociale controle en contacten binnen de nieuwe wijk te bevorderen.

→ Geef een reden waarom deze manier van bouwen de sociale controle en de sociale contacten bevordert.

bron 26

Bevolkingsgrafiek van Duitsland, 1950, 2015 en 2060 (verwachting)

1p 36 Bekijk bron 26.

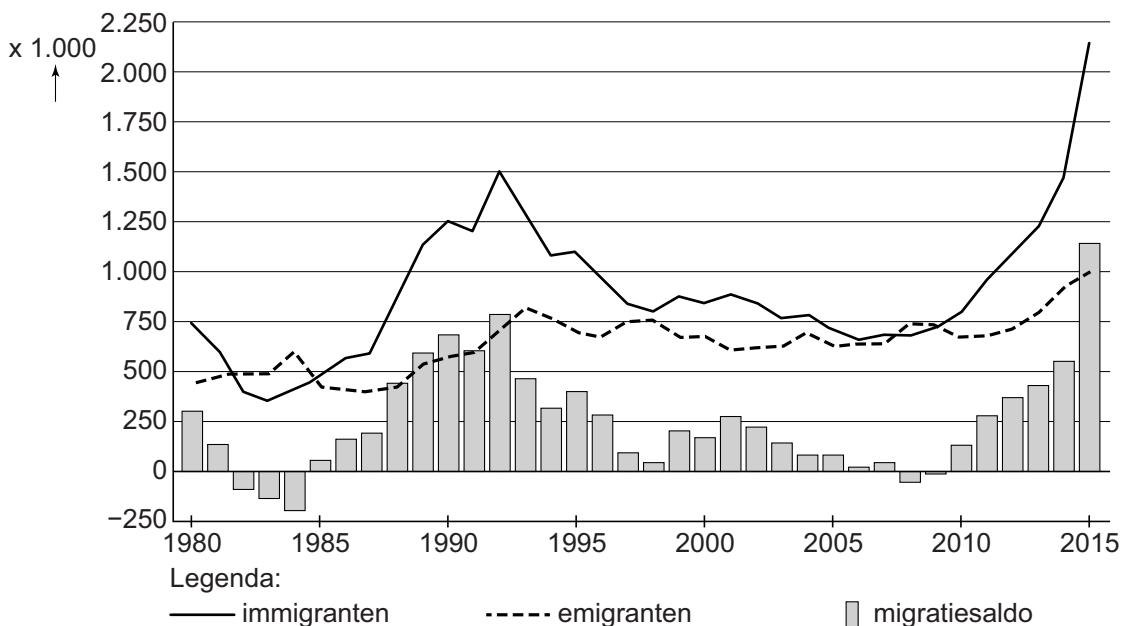
In bron 26 staan bevolkingsgrafieken van Duitsland uit drie verschillende jaren.

Waar staan de bevolkingsgrafieken juist bij alle jaren?

	1950	2015	2060
A	1	2	3
B	1	3	2
C	2	1	3
D	2	3	1
E	3	1	2
F	3	2	1

bron 27

Migratie van en naar Duitsland, 1980 - 2015

bron 28

Tekst met keuzemogelijkheden

De grafiek van bron 27 laat de ... 1 ... (natuurlijke / sociale) bevolkingsgroei van Duitsland zien. Tussen 1985 en 2005 komen er ... 2 ... (meer / minder) migranten naar Duitsland toe dan dat er zijn weggegaan. Er waren in 2015 ruim ... 3 ... (één / twee) miljoen immigranten. Dit waren met name vluchtelingen uit het Midden-Oosten die zich in Duitsland vestigden om ... 4 ... (economische / politieke) redenen.

- 2p 37 Bekijk bron 27 en lees bron 28.
In bron 28 staat achter de cijfers 1, 2, 3 en 4 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2, 3 en 4 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 29

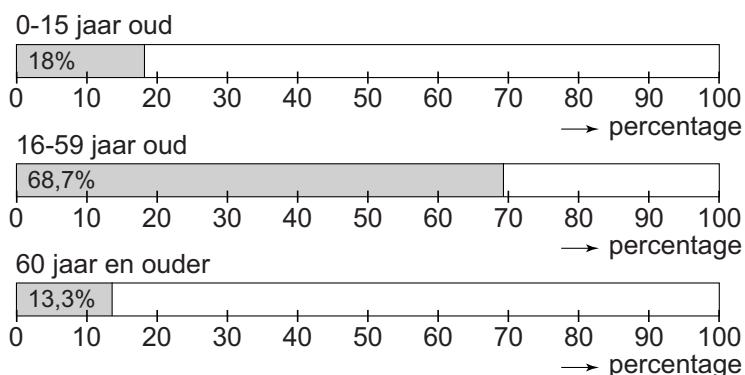
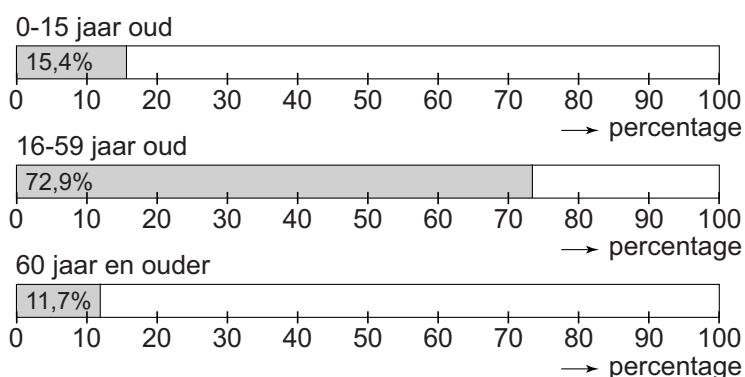
Forensen rondom de stad München

Het aantal forensen tussen München en de omliggende gemeenten is tussen 2004 en 2016 met ongeveer 14 procent toegenomen. Tussen München en de omliggende steden zelfs met ruim 36 procent.

- 1p 38 Lees bron 29.
→ Geef een reden waarom een toename van het aantal forensen de leefbaarheid in de stad München kan verminderen.

bron 30

Verdeling in leeftijdsgroepen

diagram 1: **geheel** China 2010diagram 2: **een deel** van China 2010

- 1p 39 Bekijk bron 30.

Vergelijk diagram 1 met diagram 2. Diagram 1 gaat over de verdeling van de totale Chinese bevolking in leeftijdsgroepen. Diagram 2 gaat over een deel van China.

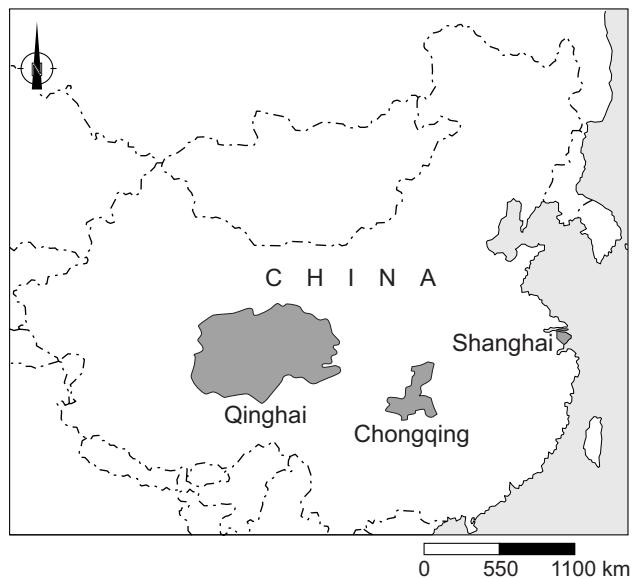
→ Beargumenteer of diagram 2 de verdeling in leeftijdsgroepen laat zien van de steden in China of van het platteland in China.

Doe het zo:

- Kies eerst steden of platteland.
- Geef daarna met behulp van bron 30 een argument voor de keuze.

bron 31

China

1p **40** Bekijk bron 31.

Niet elk deel van China is even dichtbevolkt en groeit even hard.

In de tabel staan de gegevens van de provincies Chongqing, Qinghai en Shanghai in 2010.

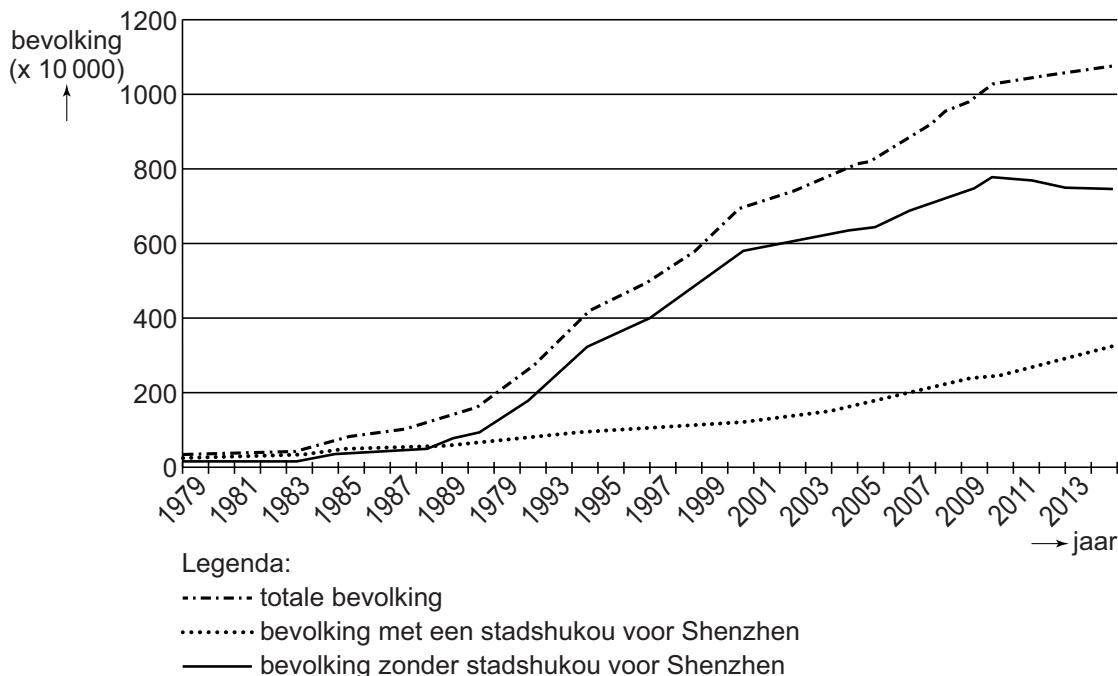
In welke rij staan de gegevens die horen bij de provincie Qinghai?

	bevolkingsdichtheid (per km ²)	percentage migranten (%)*)	geboortecijfer (per 1.000)	sterftecijfer (per 1.000)
A	7,8	8,1	14,9	6,1
B	1292,8	29,3	7,1	5,1
C	61,8	7,7	9,2	6,4

*Dit zijn migranten die een hukou hebben waarmee ze officieel niet hier mogen wonen.

bron 32

Bevolkingsgroei in de stad Shenzhen, 1979 - 2014

1p 41 Bekijk bron 32.

Vanaf 1980 mochten buitenlandse bedrijven zich in China vestigen in een aantal door de Chinese overheid aangewezen steden. Shenzhen is een voorbeeld van zo'n aangewezen stad.

Sinds de jaren 80 groeit de bevolking zonder stadshukou voor Shenzhen harder dan de bevolking met een stadshukou voor Shenzhen.

→ Geef een oorzaak van dit verschil.

bron 33

Vier foto's uit China

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

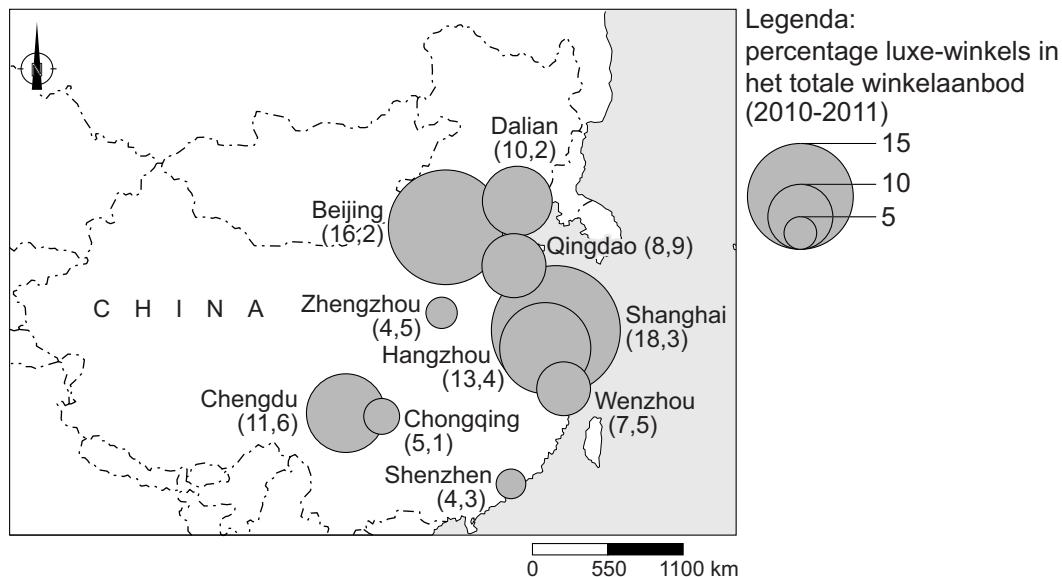
1p **42** Bekijk bron 33.

Op welke foto staat een hutong?

- A op foto 1
- B op foto 2
- C op foto 3
- D op foto 4

bron 34

Top 10 steden met winkels met luxe-merkproducten, China 2010 - 2011

- 1p **43** Bekijk bron 34.

In China worden steeds meer winkels geopend met luxe-merkproducten, zoals Swarovski-edelstenen, Louis Vuitton-tassen en Max Mara-kleding. In bron 34 is te zien waar deze luxe-winkels in China voornamelijk gevestigd zijn.

→ Geef de economische reden waarom juist in het oosten van China de meeste winkels gevestigd zijn met luxe-merkproducten.

- 1p **44** In 2016 werden volgens de Chinese overheid ruim 17,8 miljoen kinderen geboren in China. Dat zijn 1,3 miljoen meer geboortes dan een jaar eerder. Deze stijging komt door de afschaffing van de eenkindpolitiek. Welke uitspraak is juist?

De afschaffing van de eenkindpolitiek in China

- A gaat alleen ontgroening tegen.
- B gaat alleen vergrijzing tegen.
- C gaat zowel ontgroening als vergrijzing tegen.

bron 35

Luchtvervuiling in China

1p **45** Bekijk bron 35.

Luchtvervuiling is in veel gebieden in China een groot probleem.

Huishoudens leveren in de winter een grotere bijdrage aan de luchtvervuiling dan in de zomer.

→ Geef de oorzaak van dit verschil.

1p **46** Ook de industrie veroorzaakt in Chinese steden veel luchtvervuiling.

→ Noem een maatregel die de overheid kan nemen om de luchtvervuiling die de industrie veroorzaakt te verminderen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.